

IV. évfolyam | 24. szám | 2022. 06. 16–22.

795 Ft | Éves előfizetőknek: 438 Ft
4,34 EUR | 15,9 RON | 410 DIN

| mandiner |

Egerszegi Krisztina

*Az ötszörös olimpia bajnok
családi értékekről,
új szerepéről
és a sportvilágot
fenyegető veszélyekről*

**MAGYARORSZÁG
KÉPES
MEGRENDEZNI
AZ OLIMPIÁT**

www.mandiner.hu

9 772676 929008 22024

 RIPOORT SVÉDORSZÁGBÓL

FORRÓ ÉSZAKI NYÁRELŐ

| DEMKÓ ATTILA |

AZ MCC GEOPOLITIKAI
MŰHELYÉNEK VEZETŐJE

Svédország a világ egyik legfejlettebb, legélhetőbb, legnyugodtabb és legbiztonságosabb országa – volt. Migrációs politikájával, az elszabaduló bűnözéssel és zavargáshullámokkal viszont kemény munkával visszadolgozta magát a „történelembe”.

A szép és első ránézésre biztonságos Uppsalát szokatlan izgalom lengi be. Május közepe van, de nyárianan tűz a nap Svédország negyedik legnagyobb városára. A Vaksala torg, egy belváros szélén lévő, kellemes, zürzavart ritkán látó terecske felbolydul. A szomszéd utcában, a Vaksalagatanon rendőrautók cirkálnak, a rá merőleges Salagatanon pedig az erősítés parkol. A dán–svéd Rasmus Paludan, a Kemény Vonal (Stram Kurs) nevű dán párt elnöke Korán-égetésre készül a szólásszabadság és az iszlámellenesség jegyében. Ezt Uppsala jelentős muszlim kisebbsége és baloldali aktivisták kívánják megakadályozni – vagy legalább kifejezni tiltakozásukat.

Paludan marginális figura Dániában, pártja pedig kétszázalékos kis formáció. Ennek oka van: Dánia kemény migrációs politikája – amelyet a kormányzó szocdemek is képviselnek a jobboldal mellett – kevés teret enged a szélsőségeknek. A helyzet a legdélebbi skandináv országban sokkal nyugodtabb, Svédországban viszont meglehetősen robbanékony.

„A szocdem miniszterelnök szerint nem sikerült az integráció, párhuzamos társadalmak alakultak ki”

Paludan hívei turnéztak már a déli Malmöben 2020-ban, a muszlim ellentüntetők pedig rátámadtak a rendőrökre. Az akkor kitiltott Paludan 2022-ben már el tudott jönni Svédországba. Fel is gyújtotta a *Koránt* húsvétkor, a ramadán ünnepével egy időben. Az áprilisi zavargások több svéd városra kiterjedtek, bő száz rendőr és jó pár tiltakozó megsérült, számos rendőrautót pedig felgyújtottak. Az, hogy nem halt meg senki, nem a tiltakozókon múlt. Uppsala rendőrsége tehát nem ok nélkül készült ennyire.

A téren állodogálva interjúkérés-sel vagy inkább -próbálkozással múltatjuk az időt. Senki nem akar névvel és arccal nyilatkozni, mert az „veszélyes”. Kemény beszélgetések folynak le véletlenszerűen kinézett emberekkel. Egy fiatalabb svéd úgy látja, polgárháborúra kell készülni. Egy szíriai bevándorló szerint a svédek nem igazán fogadják be őket, ez a fő baj. Egy mellénk sodródó, saját bevallása szerint korábban a bevándorlókat segítő, hatvan körüli hölgy vagy öt percen át beszél. Elég nagyoknak véli a problémát. A rendőrség szerinte

Az áprilisi malmői
zavargásokban
felgyújtott autók

KÜLFÖLD

„Az erőszakos bűncselekmények jelentős részét bevándorlók követik el”

nem képes kezelni a bandaháborúkat. A magát vallásosnak mondó, konszolidált külsejű nő nem akar elítélni senkit, de szerint az integráció megbukott.

Nincs egyedül a véleményével. Magdalena Andersson szocdem miniszterelnök két héttel korábban ugyanezt mondta: nem sikerült az integráció, párhuzamos társadalmak alakultak ki, „ugyanabban az országban élünk, de két valóságban”. Az, hogy ezt egy szociáldemokrata vezető kimondja, nagy dolog, hiszen az ő pártja felelős az egészért. Ha valaki a Fidesz győzelemsorozatát meglepőnek tartja, nos, a svéd baloldali párt 1911 óta állócsillag, azóta nem kapott kevesebbet a szavazatok 28 százalékánál. Az elmúlt negyven évből huszonnyolcat kormányban töltött, beleértve az utóbbi nyolcat. Ha van politikai erő, amely felelős azért, hogy ma a tízmillió svédországi lakosból kétféle bevándorló-háttérű, akkor Magdalena Andersson pártja az.

A kép persze nem fekete-fehér. A nyolcvanas években a Közel-Keletről, illetve a Balkánról érkeztek nagyobb számban bevándorlók. A jobb életkörülmények reményében választották Svédországot, és a többségük jól beilleszkedett. 1981-ben egy 1977-ben bevándorolt muszlim bosnyák apa és egy katolikus horvát anya gyermekeként született meg

például Zlatan Ibrahimović, akinek az élete – nehéz kezdet után – sikertörténet: svéd labdarúgó-legenda lett. 1990-től a Balkánon dúló konfliktusok hatására is több százezer menekült jött, velük sem volt nagy gond. De az egyre távolabbi kultúrákból jövő újabb hullámok beilleszkedése már megbicsaklott. 2015-ben több mint 162 ezer letelepedési kérelmet regisztráltak. A bajok szinte azonnal jöttek, és a svéd politika reagált is. 2016-ban arra a következtetésre jutott a kormány, hogy hosszú távon beláthatatlan következményekhez vezethet az addigi migrációs politika. Bár ezt hangosan nem mondta ki, intézkedéseket hozott a további befogadás korlátozására. Végre elkezdődhetett egy társadalmi vita, már nem bélyegezték automatikusan rasszistának azokat, akik elleneztek liberális bevándorláspolitikát.

A baj azonban már megtörtént. Ma Svédországban az erőszakos bűncselekmények jelentős részét bevándorlók követik el, messze arányukon felül. Sok a nők elleni támadás. Ahogy egy fiatal lány kifejti: az anyja még nyugodtan mehetett bárhova Uppsalában akár egyedül is, ő már nem. És nem csak a tényleg túlnyomórészt bevándorlók lakta Gottsunda nevű külvárosban van baj. Erőszakos események bárhol történhetnek.

FOTÓ: AFP / TTT NEWS AGENCY / JOHAN NILSSON

KÜLFÖLD

A svéd önbizalom és a covid

Nem csak a bevándorlás terén alkotott valami „különlegeset” a magát tényleg jobbnak gondoló Svédország. Ha volt Európának covidkülönc országa az elmúlt két évben, akkor ő az. Az utólagos eredmények akár igazolhatnák is a svédek, a hasonló lakosság mellett kevesebben haltak meg a betegségben, mint Magyarországon. A „csak” 19 ezer halott tényleg nagyon jó adatnak tűnik, de a valóság ennél bonyolultabb. Az európai szinten jó számot egyszerűen nem szabad a zsúfoltabb déli államokéhoz hasonlítani. A ritka lakosságú északi országokhoz képest Svédország sokkal rosszabbul teljesített. A fele akkora lakosságú Norvégiában 3000-en, Finnországban 4700-an, a jóval nagyobb népsűrűségű Dániában 6400-an haltak meg.

Ami kívülről szépnak látszik, az a valóságban nem az – az egészségügyi ellátás területén sem. Különösen súlyos botrányt okozott, hogy az időseket a svéd egészségügy egyszerűen magára hagyta. Az időskorúakban élő covidosok csupán 6 százalékát vizsgálta meg orvos. A legtöbben semmilyen kezelésben nem részesültek a szedáláson és a fájdalomcsillapításon túl, így olyanok is meghaltak, akik menthető állapotban voltak. Sőt, több esetben felmerült nemcsak a de facto eutanázia, hanem a gyilkosság vádja is. Végül a király és a miniszterelnök is elismerte a védekezés kudarcát, a lakosság körében pedig mérhetően visszaesett a bizalom az egészségügyi hatóságok iránt.

Abban, hogy a svéd lépések jóval kevésbé voltak szigorúak az európai átlagnál, nem is titkoltan jelentős felsőbbrendűségi tudat volt. Ahogy ki is mondták, a svéd idősök úgy mondják, „jobb egészségi állapotúak, mint a kínaiak vagy az olaszok”. Az epidemiológusok megkérdőjelezték – a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján tévesen – az Európa-szerte bevezetett határozatok és korlátozások hasznosságát. Persze lehet azt mondani, hogy Svédország mindenkinél szabadabb volt a járvány alatt Európában. Igaz. De a járvány elején a svédek nagy magabiztosságukban azt kockáztatták, hogy elszabadul valami, amit nem ismernek.

Rasmus Paludan
szélsőjobb
politikus Koránt éget
Stockholmban
május 1-jén

Persze Gottsunda tényleg elképesztő hely, ha nem is abban az értelemben „no-go” zóna, ahogy Magyarországon sokan gondolják. Egy férfival nappal semmi különös nem fog történni. A lakótelepek között sétálva európai származású lakóval nemigen találkozunk az ember, de nem fogja körbe egy galeri sem. Vannak gyanús jelek, rendőrellel, a svéd egyenruhásokat rettegő disznóként ábrázoló matricák, egy autó tele tizenéves vagányokkal, de más semmi. Azért mégis megdöbbentő, ahogy a belvárosból Gottsunda felé haladva eltűnnek a svédek, és csak arabok és szomáliaiak maradnak a buszon. Az a szám sem semmi, hogy a tízezres, kisvárosnyi negyedben 2800 bűncselekmény történik egy évben. Ahogy a hatvanas svéd hölgy mondja, különösen egyes utcák és házak problémásak, az etnikai vagy klánalapon szerveződő bűnözői csoportok bázisai.

„Az áprilisi zavargások több városra kiterjedtek”

Az uppsalai katedrális hatalmas és ősi, maga a svéd történelem

„A woke térhódítás a svéd evangélikus egyházban a hívők elpártolásához vezet”

A fotósok hirtelen eltűnnek, és kerécsikorgatva mennek a rendőrautók is. A hatóságok kirakták Paludant a belvárosból a vasút mellé, egy füves, fás területre. Mire odaérünk, már áll a bál. Elkezdődött az ordítózás, balos ellentüntetők skandálnak. Pár bevándorlónak tűnő, nagyobb darab férfi egy tiltakozót fog vissza. Állítólag egy helyi muszlim csoport, amely együttműködik a hatóságokkal. A rendőrök kordonok mögött állnak, a dán politikus meg még vagy húsz méterre beljebb. Rasmus Paludan szerint elvesztette az erejét a rendőrség, fordítja nekem valaki. Nos, most vagy száz rendőr, egy helikopter és több drón védi, tehát ez így túlzás.

Paludan a távolban ledob valamit a földre. A *Korán* lehet. Elkezdődik az erőszakosabb tiltakozás, valaki bedob a kordon mögé valamit. Civilben is lehetnek rendőrök, már viszik is a férfit. Van egy kis lökdösődés, jönnek a lovas rendőrök, és úgy tűnik, egyesek a kamerákat, telefonokat célozzák. Nem könnyű az egészet venni. A zűrzavarban nem látni, mi történik a *Koránnal*, de később egy videón azonosítható: Paludan ha nem gyújtotta is fel, meggyalázta a szent könyvet.

Nem lehet ezen semmit helyeselni. Az egész performansz provokáció. De ez a műsor nem jött volna létre, ha Svédország nagyképűen, duzzadó önbizalommal nem kezd bele egy társadalmi kísérletbe. Ahogy egy újabb svéd beszélgetőtárs elmagyarázza: az elit annyira hitt a svéd felsőbbrendűségben, hogy azt képzelte, nincs előtte akadály.

Az uppsalai katedrális hatalmas és ősi, maga a svéd történelem. Gótikus ívei alatt királyok, hercegek, tudósok nyugszanak. Mellette pogány rúnakövek utalnak a viking időkre. Lehet, hogy nemsokára a katedrális is csak a múlt jelképe lesz. A bevándorlóknak semmit nem jelent – annyit sem, mint a mai svédeknek a rúnakövek. Az is biztos, hogy a woke térhódítás a svéd evangélikus egyházban a hívők elpártolásához vezet. Nem tudnak mit kezdeni az lmbtq-érzékenyítő misékkal. Melegek, leszbikusok mindig is voltak, ez természetes, de ahogy a már idézett fiatal svéd lány mondja: úgy gondolják, nem minden való a templomba.

Svédország remek hely. Gazdag, gyönyörű, ipara csúcstechnológiájú. Ez a tízmilliós állam tengeralattjárót, vadászgépet gyárt, és kulturális nagyhatalom. De aki azt képzei, hogy a migráció vagy a woke-izmus veszélytelen, jöjjön el ide, és beszélgessen sokat. A társadalmi bomlás receptjét találja meg. Ez a fantasztikus ország több évtizedes erőfeszítéssel összehozott magának egy óriási problémát. Kemény munkával visszadolgozta magát a „történelembe”. ■